

Брюксел, 5 юни 2026 г.
(OR. en)

10067/26

SCH-EVAL 27
JAI 717
COMIX 130
SCHENGEN 14
CH
IS
LI
NO

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От: Генералния секретариат на Съвета

Дата: 4 юни 2026 г.

До: Делегациите

Относно: Заключение на Съвета относно укрепването на управлението на Шенгенското пространство на равнището на ЕС и на национално равнище

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно укрепването на управлението на Шенгенското пространство на равнището на ЕС и на национално равнище, които бяха одобрени от Съвета (Правосъдие и вътрешни работи) на 4179-ото му заседание, проведено на 4 юни 2026 г.

Заключения на Съвета относно укрепването на управлението на Шенгенското пространство на равнището на ЕС и на национално равнище

Шенгенското пространство се разви в една стабилна, уникална и всеобхватна система, в която различни елементи трябва да се изпълняват съгласувано и координирано, за да се укрепи колективната ни устойчивост.

За едно добро функциониране на Шенгенското пространство са необходими рамки за управление на равнището на ЕС и на национално равнище, които да се подсилват взаимно и да обединяват всички съответни области на политиката и прилагачи органи. Тези рамки включват набор от правила, процедури и практики, които позволяват ефективното прилагане на достиженията на правото от Шенген, гарантират свободното движение на хора през вътрешните граници, укрепват управлението на външните граници и поддържат високо равнище на вътрешна сигурност.

Те осигуряват координиран и съгласуван подход за решаване на текущите предизвикателства, които са в състояние да засегнат Шенгенското пространство. В това отношение следва да се обърне необходимото внимание на областите на политиката, свързани с миграцията, тъй като незаконната миграция и неразрешените вторични движения, въпреки намаляващия брой, а така също и инструментализацията на миграцията, продължават да представляват значително предизвикателство за доброто функциониране на Шенгенското пространство.

Въпреки постоянните усилия през последните години за укрепване на Шенгенското пространство, продължават да са налице някои недостатъци при прилагането на достиженията на правото от Шенген. Редица препоръки от оценките по Шенген продължават да не се изпълняват, значителен брой от тях все още трябва да бъдат напълно приложени, докато изпълнението на други отнема време. Някои резултати от оценките по Шенген показват, че неефективното управление на Шенгенското пространство на национално равнище може да засегне отрицателно националните резултати, което се отразява на функционирането на пространството, а оттам потенциално и на взаимното доверие между държавите членки.

В същото време трябва да бъдат укрепени рамките за управление на равнището на ЕС като съществен елемент от управлението на Шенгенското пространство. След установяването чрез съществуващите инструменти на най-належащите недостатъци следва да бъдат проведени стратегически обсъждания в Съвета както на политическо, така и на техническо равнище.

Успоредно със зачитането на националните особености и съществуващите административни структури, стабилното управление както на национално равнище, така и на равнището на ЕС, е от ключово значение за подготвянето и въвеждането на стратегически процеси, включително по отношение на интегрираното управление на границите и свързаното развиване на способности, вътрешната сигурност и ефективното използване на финансирането от ЕС и от национални източници, за преодоляването на установените недостатъци и за изпълнението на шенгенските приоритети. Едни последователни рамки за управление на национално равнище и на равнището на ЕС също допринасят за подготвеността при кризи, особено по отношение на планирането на действия при извънредни ситуации, свързано с интегрираното управление на границите.

С оглед на горепосоченото:

По отношение на управлението на Шенгенското пространство на равнището на ЕС:

1. Съветът припомня Шенгенската декларация от 12 юни 2025 г.¹, в която се подчертава значението на допълнителното укрепване на управлението на Шенгенското пространство на равнището на ЕС и на национално равнище и се посочва, че Шенгенското пространство без контрол по вътрешните граници е в основата на свободата на движение, като насърчава социалното сближаване и икономическия растеж, докато временното повторно въвеждане на граничен контрол на вътрешните граници следва да остане крайна мярка.
2. Съветът припомня и заключенията на Европейския съвет от 19 март 2026 г.², по-специално точка 31 относно предотвратяването и премахването на пречките пред четирите свободи за конкурентоспособността и функционирането на единния пазар.

---

¹ 10068/25.

² Като съществен фактор с оглед на единния пазар, Шенгенското пространство е основен двигател на икономическия растеж и конкурентоспособността (EUCO 1/26).

3. Съветът припомня стратегическите насоки за законодателното и оперативното планиране в рамките на пространството на свобода, сигурност и правосъдие³.
4. Съветът цени механизма за оценка и наблюдение по Шенген⁴ като основния механизъм за контрол на качеството на равнището на ЕС, гарантиращ правилното функциониране на Шенгенското пространство, и оценката на уязвимостта⁵ в областта на управлението на границите. Съветът подчертава значението на Доклада за състоянието на Шенген, барометъра за състоянието на Шенген и информационното табло за Шенген. Те следва да предлагат една обща, опираща се на данните и анализа всеобхватна оценка на функционирането на Шенгенското пространство като база за основаното на факти създаване на политики. Тези инструменти следва да установяват по един обобщителен начин най-значимите недостатъци в Шенгенското пространство, като подкрепят определянето от Съвета и неговите подготвителни органи на ключови области за последващи действия, включително чрез обсъждания в съответните работни групи и вземането на решения в Шенгенския съвет. В тази посока, когато Комисията подготвя барометъра, тя следва ясно да изтъква политическото измерение на установените резултати и недостатъци, като методиката му следва да се подобрява непрекъснато. Докладът за състоянието на Шенген и барометърът за състоянието на Шенген трябва да бъдат споделяни със Съвета достатъчно време преди обсъжданията в съответните работни групи, за да може да се проведе конкретна подготовка на Шенгенския съвет.

---

³ 16343/24.

⁴ Регламент (ЕС) 2022/922 на Съвета от 9 юни 2022 г. за създаването и функционирането на механизъм за оценка и наблюдение с цел проверка на прилагането на достиженията на правото от Шенген и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1053/2013.

⁵ Регламент (ЕС) 2019/1896 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2019 г. за европейската гранична и брегова охрана и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1052/2013 и (ЕС) 2016/1624.

5. Шенгенският съвет засили политическото ръководство на Шенгенското пространство. Ролята на Шенгенския съвет е да осигурява по-здрава съгласуваност между техническите оценки и политическото ръководство на Шенген. Като се отбелязва, че през последните години е постигнат напредък в укрепването на управлението на Шенгенското пространство, използването на наличните инструменти на ЕС следва да продължи да бъде приоритет на равнището на ЕС и на национално равнище, като същевременно следва да бъде търсен по-силен акцент върху един структуриран процес от последващи действия на равнището на ЕС, включително чрез специални обсъждания в съответните подготвителни органи на Съвета, за да се определят областите, нуждаещи се от допълнителни действия. В този смисъл, Съветът приканва Комисията, в съответствие със съществуващите ѝ правомощия, редовно да представя обзор на последващите действия, предприети в отговор на установените чрез барометъра за състоянието на Шенген констатации.
6. Ето защо Съветът засилва политическия си ангажимент за задълбочени и навременни последващи действия по прилагането на препоръките, произтичащи от оценките по Шенген, с подкрепата на Комисията и на ресорните агенции на ЕС. По този начин Съветът ще може да поддържа високо равнище на отчетност и да насърчава взаимното доверие между държавите членки.
7. В същия дух, Съветът, с подкрепата на Комисията и ресорните агенции на ЕС, следва да използва всички налични рамки за диалог на равнището на ЕС, за да разглежда активно и да търси решения на устойчивите недостатъци при прилагането на достиженията на правото на ЕС.
8. Съветът приканва Европейската комисия и ресорните агенции на ЕС, съгласно съответните им компетентности, да повишат ситуационната осведоменост чрез редовно снемани картини на състоянието и аналитични доклади за състоянието на Шенген. Комисията следва да продължи да развива Доклада за състоянието на Шенген, барометъра за състоянието на Шенген и информационното табло за Шенген в съответствие с точка 4 по-горе, в тясно сътрудничество с агенциите на ЕС и държавите членки.
9. Съветът приканва също ресорните агенции на ЕС да продължат да развиват капацитета си за обучение съобразно съответните си компетентности и нуждите на държавите членки и да си сътрудничат тясно помежду си, за да се усилят полезните взаимодействия, да се избегне припокриване на действията и да се осигури бърза реакция на променящите се нужди.

По отношение на управлението на Шенгенското пространство на национално равнище:

10. Съветът приканва държавите членки да засилят още повече силното политическо ръководство за надзор и координиране на дейностите, свързани с Шенген, включително изпълнението на приоритетите и действията от цикъла на Шенгенския съвет.
11. За целта, държавите членки се приканват да продължат да развиват своя интегриран, обхващащ всички равнища на управление подход, като гарантират съгласувани и координирани действия във всички съответни области на политиката, включително свързани области, които могат да окажат въздействие върху Шенген, например миграцията, като същевременно спазват основните права, включително защитата на личните данни.
12. Наличието на добре функциониращи национални процедури за проверка на качеството, организирани от държавите членки съобразно съответните им специфични нужди и структури, би могло да бъде в подкрепа на този съгласуван и всеобхватен подход, който да обхваща всички области на политиката по Шенген в съответствие със съществуващите разпоредби на достиженията на правото от Шенген.
13. Без да се задава предварителна насока на преговорите по следващата многогодишна финансова рамка (МФР), следва надлежно да се вземе предвид необходимостта от подходящи ресурси за прилагането и развитието на Шенгенската рамка. Това е от решаващо значение, за да се гарантира ефективното прилагане на способностите и плановете за действие в извънредни ситуации на равнището на ЕС и на национално равнище, подкрепяни от достатъчно персонал, солидна подготовка, подходяща инфраструктура и оборудване, редовни изпитвания и актуализации, като се има предвид и подкрепата от агенциите на ЕС.